

Из садржаја предметне ствари, очито је да странка поставља питање у вези са допунским занимањем, као једним видом за пословање у форми предузетника.

Регистрација и пословање у форми предузетника регулисано је Законом о занатско-предузетничкој дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, бр. 117/11, 121/12, 67/13 и 44/16). Чланом 14. Закона о занатско–предузетничкој дјелатности прописано је да се предузетничка дјелатност може обављати као основно, допунско и додатно занимање. Захтјеви за поменути три вида пословања у форми предузетника уређени су чланом 15. означеног закона.

Чланом 15. став 2. наведеног закона, прописано је да физичко лице може обављати предузетничку дјелатност као допунско занимање искључиво личним радом, најдуже до половине седмичног пуног радног времена, под условом да је у радном односу код другог послодавца са пуним радним временом.

Према рјешењу цитиране одредбе, очито је да је за регистрацију пословања у форми предузетника, као допунског занимања, неопходно да физичко лице испуњава два захтјева, који се тичу радног односа и радног времена. Стога, јасно је да физичко лице може пословати као предузетник у виду допунског занимања, ако је у радном односу код другог послодавца са пуним радним временом.

Сходно томе, а имајући у виду да странка има статус пензионера, неспорно је да се ова странка не може регистровати за пословање у форми предузетника у виду допунског занимања.

Међутим, према одредбама члана 15. ставови 1. и 4. Закона о занатско-предузетничкој дјелатности, у предметној ситуацији странка може пословати као предузетник у виду основног и додатног занимања.

Приликом пословања у виду основног занимања, предузетник има својство samozапосленог лица и у обавези је да се лично пријави у Јединствени систем регистрације, контроле и наплате доприноса код Пореске управе Републике Српске.

Са друге стране, додатно занимање представља начин обављања предузетничке дјелатности, у којем предузетник нема обиљежје samozапосленог лица, него је у својству власника ове индивидуално организоване форме. Наведена карактеристика пословања у форми предузетника, у виду додатног занимања, заснива се на чињеници да ови предузетници, због свог радно-правног или другог статуса, имају обавезу да запосле радника, ради обављања послова за које су се регистровали. Ипак, поменути обавеза на запошљавање радника није ограничавајуће природе, ако предузетници који су се регистровали у виду додатног занимања хоће и сами да непосредно раде у оквиру радње, канцеларије, радионице, бироа или другог облика у којем обављају предузетничку дјелатност.

Имајући у виду поменути рјешења Закона о занатско–предузетничкој дјелатности и постојеће чињенично стање предметне ствари, странка може да бира између основног и додатног занимања.

С обзиром да пословање у виду основног занимања подразумијева samozапосљавање лица које се региструје као предузетник, ово министарство се актом број: 05.08/350-8-1/16 од 07.09.2016. године обратило Министарству рада и борачко-инвалидске заштите са захтјевом за мишљење да ли лице, које има статус пензионера и намјерава да личним радом обавља предузетничку дјелатност, истовремено са пословањем у форми предузетника има право и на исплату пензије.

Министарство рада и борачко-инвалидске заштите је акту број: 16-04/4-020-212/2016 од 21.09.2016. године доставило тражено мишљење. У овом мишљењу, између осталог, наводи се да корисник старосне или инвалидске пензије може истовремено примати пензију и бити осигураник самосталних дјелатности, уз плаћање обавеза по том основу у складу са законом.

На основу мишљења Министарства рада и борачко-инвалидске заштите, несумњиво је да лице, које је корисник старосне или инвалидске пензије, може упоредо са новчаним примањем по основу пензије бити и samozапослено лице на темељу пословања у форми предузетника.

Након тога, а будући да странка поставља и питање у вези са обавезом плаћања доприноса за пословање у форми предузетника, ово министарство се актом број: 05.08/350-8-3/16 од 29.09.2016. године обратило Министарству финансија са захтјевом за мишљење које доприносе и по којој стопи су дужни платити пензионери, који личним радом обављају одређену привредну дјелатност у форми предузетника.

Министарство финансија је у акту број: 06.05/020-2390/16 од 25.01.2017. године, између осталог, навело да обавезу плаћања доприноса, на основицу и по стопи, које су одређене чланом 6. став 3. и чланом 8. Закону о доприносима („Службени гласник Републике Српске“, бр. 116/12 и 103/15), имају предузетници који послују у виду основног занимања, док предузетници који обављају дјелатност у виду допунског и додатног занимања немају обавезу обрачуна и плаћања доприноса. Слиједом свега изнесеног, избор обављања дјелатности у форми предузетника у виду основног занимања за странку ће представљати следеће:

- право на лично обављање дјелатности за коју се странка региструје као предузетник, без обавезе запошљавања других лица,
- стицање својства обвезника доприноса према рјешењима Закона о доприносима и право на новчана примања по основу пензије паралелно са личним радом као предузетник.

У другом случају, одабир пословања у форми предузетника у виду додатног занимања за странку значи следеће:

- обавезу запошљавања лица, које испуњава захтјеве за обављање регистроване дјелатности,
- право на новчана примања по основу пензије,
- могућност на лични рад (не искључује обавезу запошљавања другог лица) у оквиру радње, бироа или другог облика у којем послује као предузетник, без стицања својства обвезника доприноса према рјешењима Закона о доприносима.

Што се тиче висине таксе за регистрацију пословања у форми предузетника, члан 4. став 3. Закона о Административним таксама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 100/11, 103/11 и 67/13) прописује да за списе и радње у поступку регистрације оснивања, промјене података и престанка обављања дјелатности предузетника на територији Републике Српске, таксе могу износити највише до 30,00 КМ за све радње у поступку.

Сходно наведеној одредби Закона о Административним таксама, а будући да поступак регистрације за пословање у форми предузетника спроводе надлежни органи јединица локалне самоуправе за послове привреде, висина таксе за регистрацију оснивања предузетника и све касније промјене у пословању предузетника зависи од одлуке скупштине јединице локалне самоуправе, с тим да ова регистрациона такса не може бити виша од 30,00 КМ.

Поред наведеног, користимо ову прилику да упознамо странку да додатне информације од значаја за регистрацију и почетак пословања у форми предузетника, може добити на интернет страници www.preduzetnickiportalsrpske.net.